

Velfærdsstaten

EUC Sjælland, HTX

v. Erik Gahner Larsen

Hvem er jeg?

- ▶ Erik Gahner Larsen
- ▶ BA.scient.pol ved Syddansk Universitet
- ▶ Instruktør i Indledende Statskundskab
- ▶ Student (HTX) i 2008
- ▶ Interesser: Velfærdsstatens institutioner, politisk psykologi, medier og kvantitativ metode (statistisk analyse).

Dagens program

- ▶ Hvorfor fokusere på velfærdsstaten?
- ▶ Hvad er en velfærdsstat?
- ▶ Hvilke konsekvenser har velfærdsstaten?
- ▶ Hvilke udfordringer står den danske velfærdsstat overfor?
- ▶ De politiske partier og velfærdsstaten

Spørgsmål

**Hvad tænker I på, når I hører ordene *velfærd*
og *velfærdsstat*?**

Hvorfor fokusere på velfærdsstaten?

- ▶ For at blive klogere på ...
  - ▶ ...samfundet
    - ▶ Velfærdsstaten spiller en stor rolle i den måde samfundet er indrettet på.
  - ▶ ... familien
    - ▶ Velfærdsstaten påvirker familielivet: Børnepasning, pension, barsel osv.
  - ▶ ... politiske partier
    - ▶ Velfærdsstaten er noget politiske partier må tage højde for
  - ▶ ... *os selv!*
    - ▶ Velfærdsstaten påvirker vores måde at se på verdenen

Fra vugge til krukke

- ▶ Vi er født ind i en velfærdsstat
  - ▶ Vi kommer i dagpleje/børnehave
  - ▶ Vi starter i folkeskolen
  - ▶ Mange af os tager en gymnasial uddannelse (jer)
  - ▶ Vi får SU
  - ▶ Vi får dagpenge, hvis vi bliver arbejdsløse
  - ▶ Vi får børnepenge, hvis vi får børn
  - ▶ Vi får pension, når vi bliver gamle
- ➔ Velfærdsstaten følger os hele livet

Hvad er en velfærdsstat?

- ▶ Er Danmark en velfærdsstat?
- ▶ Er Sverige en velfærdsstat?
- ▶ Er Tyskland en velfærdsstat?
- ▶ Er Frankrig en velfærdsstat?
- ▶ Er England en velfærdsstat?
- ▶ Er USA en velfærdsstat?

Hvad er en velfærdsstat?

- ▶ Social og økonomisk tryghed for nogen
- ▶ Den offentlige sektor (staten) spiller en eller anden rolle
- ▶ En idé om lige muligheder i samfundet

- ▶ Der findes ikke én velfærdsstatstype
  - ▶ Vi skal i dag se på tre forskellige typer
    - ▶ Den universelle/socialdemokratiske velfærdsstat
    - ▶ Den liberale velfærdsstat
    - ▶ Den konservative velfærdsstat

Hvad er en velfærdsstat?

- ▶ Flere spørgsmål kan stilles:
  - ▶ Hvor stor er den offentlige sektor?
  - ▶ Hvilke velfærdsydelser tilbydes der?
  - ▶ Hvem er dækket af disse velfærdsydelser?
  - ▶ Hvordan finansierer man velfærdsydelser?
- ▶ Svarene på disse spørgsmål afhænger af hvilken velfærdsstat vi kigger på.

Den universelle velfærdsstat

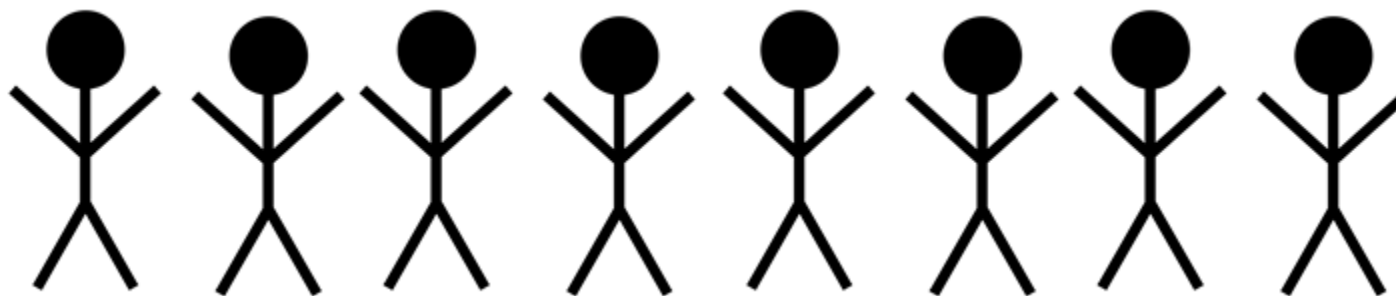

- ▶ Også kaldet den socialdemokratiske
- ▶ Dækker alle borgere (*universel*)
- ▶ Finansieres over skatten
  - ▶ Alle betaler – dog nogen mere end andre:
    - ▶ ”De bredeste skuldre bærer det tungeste læs”
- ▶ Den offentlige sektor er stor
- ▶ Danmark betegnes som en universel velfærdsstat
- ▶ Hvorfor får studerende SU?

Den universelle velfærdsstat

- ▶ I den universelle velfærdsstat tager *alle* hånd om *alle*.
- ▶ Alle har ret til uddannelse, sundhed, børnepenge, pension osv.
- ▶ Som statsborger har man ret til velfærdsydelser:

Den liberale velfærdsstat

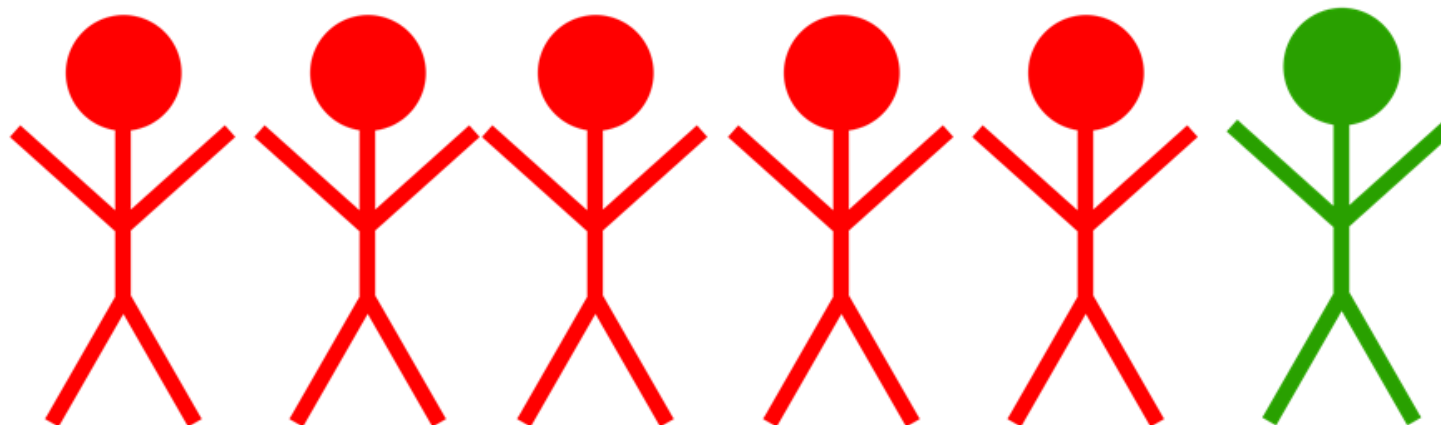

- ▶ Dækker de svageste/fattige borgere (dermed *ikke* alle)
- ▶ Det skal undersøges, om man har ret til velfærdsydelse
- ▶ Finansieres over skatten
- ▶ Den offentlige sektor er lille

- ▶ England og USA betegnes ofte som værende liberale velfærdsstater

- ▶ Hvis Danmark var en liberal velfærdsstat, hvem ville så have ret til SU?

Den liberale velfærdsstat

- ▶ I den liberale velfærdsstat hjælper alle de fattige
- ▶ Ikke alle har ret til sociale ydelser
- ▶ Som fattig har man ret til velfærdsydelser:

Den konservative velfærdsstat

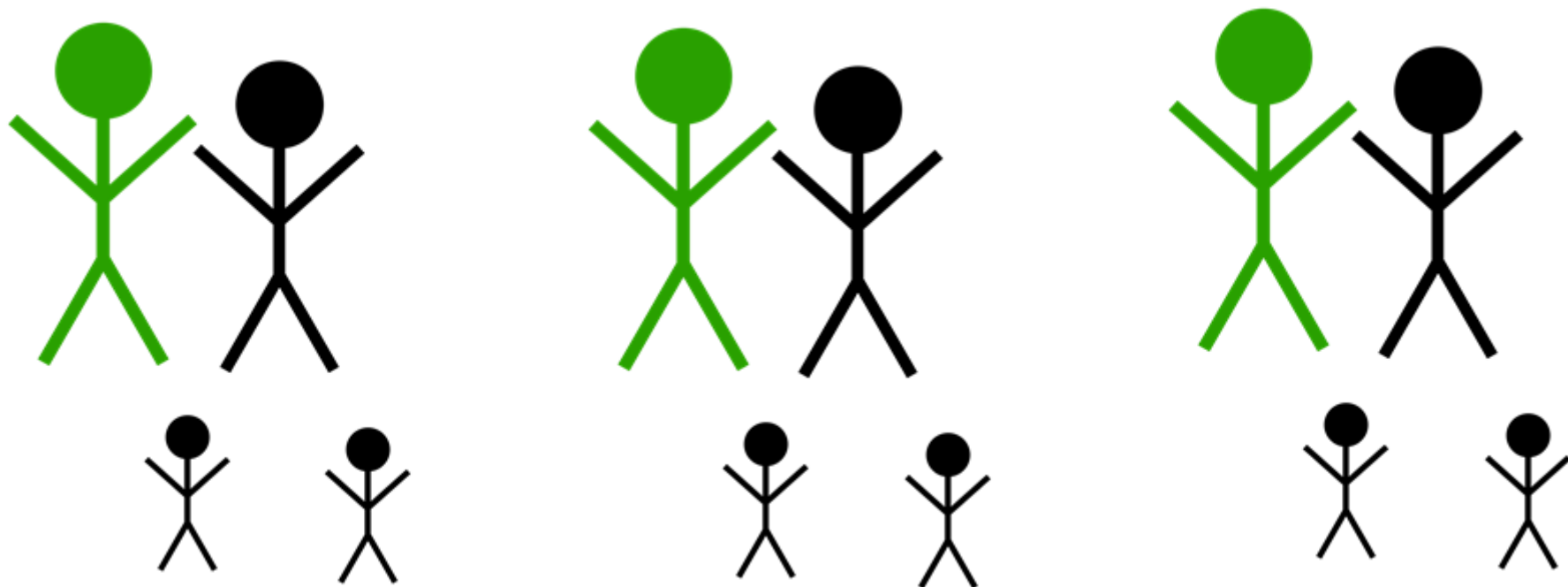

- ▶ Velfærd er noget man gør sig fortjent til
  - ▶ Finansieret af arbejdere og arbejdsgivere
  - ▶ Meget generøse ydelser til dem der får velfærd
  - ▶ Den offentlige sektor er lille
  - ▶ Familieorienteret. Bevarer de sociale strukturer.
-
- ▶ Katolske lande har ofte en konservativ velfærdsstat.
-
- ▶ Hvilke muligheder har kvinder for at komme ud på arbejdsmarkedet?

Den konservative velfærdsstat

- ▶ I den konservative velfærdsstat betaler man frivilligt
- ▶ Manden i familien der tager på arbejde og sparer op til velfærdsydelser

Hvad er en velfærdsstat så?

- ▶ En velfærdsstat er noget der skaber social og økonomisk tryghed for *nogen*
- ▶ Forskellige lande har udviklet forskellige velfærdsstater
  - ▶ Om den ene velfærdsmodel er bedre end den anden, er et holdningsspørgsmål

Velfærdsstaten og sociale konsekvenser

- ▶ Velfærdsstaten løser sociale problemer
- ▶ Velfærdsstaten minimerer social ulighed
- ▶ Velfærdsstaten gør op med den sociale arv

- ▶ Velfærdsstater resultatet af en historisk proces, påvirket af:
  - ▶ Kultur
  - ▶ Religion
  - ▶ Politik
  - ▶ Økonomi

Hvilke udfordringer står den danske velfærdsstat overfor?

---

1. Presset på den offentlige økonomi
  - ▶ Flere på pension, høj skat
2. Globalisering
  - ▶ Ikke muligt at holde skatteniveauet højt
3. Incitamenter
  - ▶ Give borgerne grund til at arbejde
4. Statens evner
  - ▶ Troen på at staten kan løse alle problemer bliver mindre

Hvilke udfordringer står den danske velfærdsstat overfor?

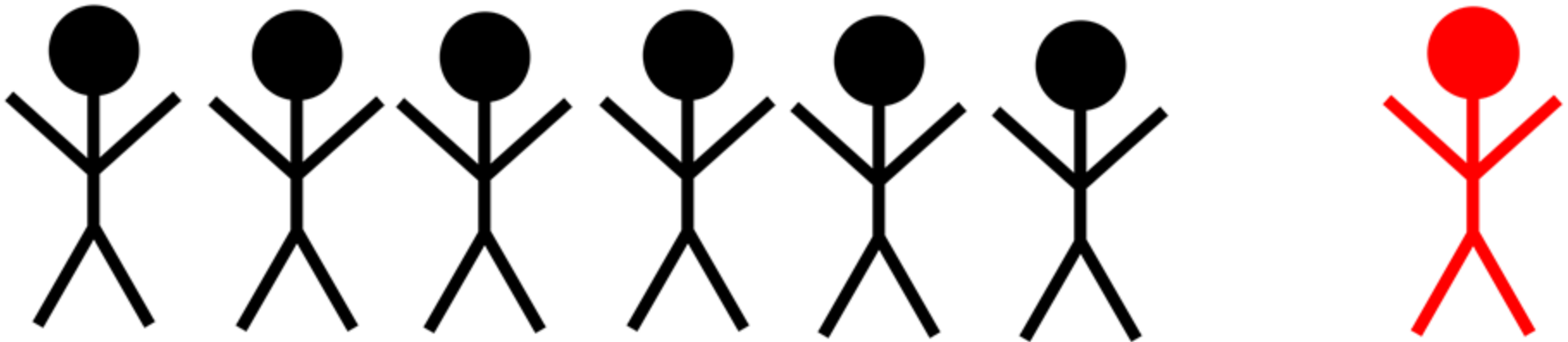
---

5. Vestlige værdier
  - ▶ Fra kollektivismen til individualisme
6. Selektive velfærdsydelser
  - ▶ Flere ydelser til bestemte grupper, forskellige former for kontanthjælp
7. Øget privatisering
  - ▶ Delvist af ideologisk årsager og delvist af økonomiske omstændigheder

Hvilke udfordringer står den danske velfærdsstat overfor?

- ▶ Den universelle velfærdsstat bygger på ideen om at vi hjælper hinanden
  - ▶ Vi hjælper den gruppe vi er en del af (fællesskabet)
- ▶ Øget individualisering og liberalisering kan føre til, at man ser på folk med sociale problemer som "andre"
  - ▶ Ikke en del af ens egen gruppe

”Velfærdsstatens fundament smuldrer”

- ▶ Analyse af Bent Greve, professor, Roskilde Universitet.
- ▶ Pointe: Svækkede sociale ydelser skader velfærdsstaten
- ▶ Dækningsgraden på dagpengeområdet som eksempel
- ▶ Sociale ydelser mister deres betydning
  - ▶ ”Den langsomme underminering af systemet, men også en kortere dagpengeperiode kan medføre, at flere ikke ønsker at være medlem af en faglig organisation og en a-kasse. ”
- ▶ Forbliver den danske velfærdsstat en universel velfærdsstat?
  - ▶ ”Et centralt spørgsmål er derfor, om det medfører, at den danske model og dens universelle karakter bliver mindre i de kommende år, og dermed, om det, som er særligt for den danske model, kan forventes at forblive, som det er.”

Spørgsmål

Hvilke politiske partier tænker I på, når I hører ordet velfærd?

Partier: Enhedslisten

[Velfærd | Enhedslisten](#)

www.enhedslisten.dk/content/velfærd

Velfærdsydelser skal gælde for alle Velfærdsydelser skal i udgangspunktet være universelle. Dvs. de skal gælde for alle og være skattefinansieret...

[Man forsvarer ikke velfærd ved at ødelægge den | Enhedslisten](#)

www.enhedslisten.dk/.../man-forsvarer-ikke-velfærd-ved-ødelægge-d...

12. apr 2011 – Det er noget sludder, når Løkke påstår, at han vil beskytte og udbygge **velfærden**, mener Johanne Schmidt-Nielsen efter statsministerens ...

[Der er råd til velfærd | Enhedslisten](#)

www.enhedslisten.dk/content/der-er-råd-til-velfærd

6. sep 2010 – Enhedslisten afviser at gennemføre regeringens nedskæringer i kommunerne Enhedslisten opfordrer alle sine medlemmer, offentligt ansatte, ...

[Liberal Alliance bruger udlændinge i kamp mod velfærd | Enhedslisten](#)

www.enhedslisten.dk/.../liberal-alliance-bruger-udlændinge-i-kamp-...

18. nov 2010 – Enhedslistens politiske ordfører Johanne Schmidt-Nielsen kalder Liberal Alliances udlændingeudspil for dybt asocialt og rendyrket liberalisme.

Partier: Venstre

Velfærd med frihed

www.venstre.dk/5-sigtelinjer/velfaerd-med-frihed/

Velfærd med frihed. Vores velfærdssamfund skal fortsætte med at være et af verdens bedste og mest veludbyggede. Men selvom den offentlige sektor er stor og ...

Venstre vil sikre velfærden

www.venstre.dk/nyheder/enkeltvisning/venstre-vil-sikre-velfaerden/

26. aug 2011 – Der går en lige linje fra ukontrolleret gældsstiftelse til mindre **velfærd**. Derfor går Venstre i stedet til valg for at sikre økonomien med reformer og ...

Kontante reformer og varig velfærd

www.venstre.dk/nyheder/.../kontante-reformer-og-varig-velfaerd/

28. aug 2011 – Mellem ukontrolleret gældstiftelse eller varig **velfærd**. Mellem skattestigninger eller skattestop. Mellem systemet eller danskernes frie valg, siger ...

Gældsætning eller varig velfærd

www.venstre.dk/nyheder/.../gaeldsaetning-eller-varig-velfaerd/

12. aug 2011 – Danskerne står over for et valg imellem gældsætning og varig **velfærd**. Oppositionen vil gældsætte Danmark med op mod 270 mia. kroner ...

Partier: Liberal Alliance

[Liberal Alliance - Mere **velfærd**](#)

[www.liberalalliance.dk/presse/debatindlaeg/mere-velfærd](http://www.liberalalliance.dk/presse/debatindlaeg/mere-velfaerd)

Mere **velfærd**. 27.09.11 @ Thyra Frank. ÆLDRE: Morten Windfeldt Nielsen efterlyser (22.9.) svar på, hvad Liberal Alliances socialpolitik går ud på, fordi han ...

[\[PDF\] Kun vækst skaber **velfærd**. Så enkelt er det!](#)

www.liberalalliance.dk/sites/default/.../kun_vaekst_skaber_velfaerd.p...

Filtype: PDF/Adobe Acrobat - [Hurtig visning](#)

Danmark plejede at være blandt verdens rigeste lande. Nu er vi nr. 13 på listen, og pilen peger fortsat nedad. Udgifterne til vores engang så berømte socialstat ...

[\[PDF\] Populistisk værdipolitik kan ikke betale for fremtidens **velfærd**.](#)

www.liberalalliance.dk/sites/default/files/populistisk_vaerdipolitik.pdf

Filtype: PDF/Adobe Acrobat - [Hurtig visning](#)

Politikere og presse tuder os ørerne fulde af såkaldt værdipolitik (læs: udlændingepolitik og symbolforslag). Men er det overhovedet relevant? Er den form for ...

Velfærd, velfærd ... og politiske partier

- ▶ Velfærd er et buzzword
- ▶ Alle partier går ind for velfærd
- ▶ Hvad er vores opgave?
- ▶ Vi må forholde os kritisk og analytisk til hvordan politikerne (og medierne) bruger bestemte begreber
- ▶ Vi må forholde os til hvad der er velfærd – og hvad der ikke er velfærd
- ▶ Vil Enhedslisten og Liberal Alliance det samme?
  - ▶ Næppe! Der er nok forskel (heldigvis)

Hvad har vi ikke været inde på i dag?

- ▶ Det danske velfærdssamfunds historie
- ▶ Dokumentar om velfærdssamfundets historie
  - ▶ Danskernes akademi - velfærd 20100126 Part 1
<http://www.youtube.com/watch?v=s32s0n1ybX0>
  - ▶ Danskernes akademi - velfærd 20100126 Part 2
<http://www.youtube.com/watch?v=fg17COhHNX0>
  - ▶ Danskernes akademi - velfærd 20100126 Part 3
<http://www.youtube.com/watch?v=Mgox1ux31hM>

Hvad jeg håber du tager med herfra

- ▶ Velfærdsstaten er ikke et nemt emne
  - ▶ Det er ret komplekst
    - ▶ Mange forskellige processer og kausalforhold
- ▶ Der findes ikke én velfærdsstatstype
  - ▶ Vi har kigget på tre forskellige typer
- ▶ Velfærd handler grundlæggende om at sikre social og økonomisk tryghed
  - ▶ Hvem der skal have denne tryghed og hvem der skal betale, er der forskellige bud på

Spørgsmål eller kommentarer? 😊